

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputatio De Statu In Quo Sint Beatorum Animae Post Hanc uitam, ante ultimi iudicii diem

Dévay Biró, Mátyás

[Nürnberg], [1537]

VD16 D 1300

Articuli In Quibus Matthias Devay Vngarvs Vviennae a Reuerendo Patre
Ioanne Fabro Constantiensi damnatus est, non eo prorsus ordine quo
examinatus est, sed quem memoriae beneficio tenere potuit, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34195

ARTICVLI IN QVIBVS MAT-
THIAS DE VAY VNGARVS VVIEN-
næ a Reuerendo Patre Ioanne Fabro Constantiensi dam-
natus est, non eo prorsus ordine quo examinatus est,
sed quem memoriæ beneficio tenere potuit,
conscripti.

PRIMVM OBIECIT.

QUod Vuittenbergæ fuit & Vuittenbergensium con-
siones & prædicationes audiuit, qui authoritate Pon-
tificis & Cæsaris condemnati sint, proq; hæreticis deplora-
tissimis habiti. Responsio.

Primum inficiari non potui, quanq; ex eorum prædicati-
onibus, cū Germanice nesciam, dixerim me nihil profecisse.

2 Quod regressus è Vuittenberga non Missauit, cum
fuerit sacerdos Romanus, sed sub utraq; specie ab altero mi-
nistro accepit Eucharistiam.

Respondi: me ad solam prædicandī prouinciā fuisse
uocatum, nō ad missandum, ut testis est Senatus Cassouiē.

3 Quod omnes Christianos dicit esse sacerdotes.

Respondi: Cum sacerdotum partes sint sacrificare, ut
Rom. 12. 1. Petri. 2. prædicare, orare. Et cum ad tria hæc
omnis Christianus ex præcepto Dei obligetur, cōsequitur,
omnes Christianos esse sacerdotes, ut sua peccata interna
& externa occidant, & mortificent, ut doceant, ut orent in-
uicem, sicut docet Diuus Iacobus. Cæterum in ecclesia uo-
catio expectanda est, iuxta illud: Nemo sibiumat honorē,
nisi qui uocatur a Deo, tanq; Aaron. Iam quatenus prædi-
cat ecclesiæ & administrat sacramenta, seruus & minister
ecclesiæ.

Roma. 12.

1. petri. 2.

ecclesiæ dicitur, Pastor, Episcopus, Euangelista, alias est sacerdos etiam si hæc communia officia non obeat si, est Christianus.

4 Episcopum, Presbyterum Diaconum non discernit
Respon. Episcopatus, Presbyteratus, Diaconatus sunt ministeria in ecclesia, ut Acto. 1. Episcopatum eius accipiet alter. Et iterum: Elige ex his unum ad hoc ministerium, de quo prauaricatus est Iudas. Ceterum primum officium Episcoporum est prædicare, iuxta illud: Væ mihi si non prædicauero. & Ite prædicare Euangelium. Etiam si Diaconis committant administrationem sacramentorum, & pauperum prouisionem, ut de Laurentio habemus, tamen Diaconatus nil prohibet quominus Diaconus possit prædicare, ut habetur de sancto Stephano primo Martyre. Sed hi non lunt Diaconos administrare posse sacramenta, ne dum consecrare, contra Ambrosium & Longobardum. Verum, aquam ac uinum, in calicem, & in manus Episcopi fundere. Hæc uerba Fabri erant.

5 Non ponit septem sacramenta.

Respon. Quia in Euangelio apud patres purioris seculi, duorum sacramentorum inuenimus mentionem, non plurius, & sacramentorum autor solus Deus potest esse, non homo. Hic cum ex Erasmo contra Bedam, dicerem, tempore Hieronymi matrimonium non fuisse sacramentum, parum uerecundo uocabulo notauit Erasmus, quasi duabus sellis sedentem, quem tamen alias adorabat &c.

6 Post uerba: Hoc est corpus meum, & hic est sanguis meus &c, dicit manere substantiam panis & uini.

s Respon.

oitis gem

it

10.

Hoc est
Papistarū
purgatori
um, quo
docent.

Respon. Quæ sit uera sacramentorum natura, in dolo-
usus, dixi uerbis quàm apertissimis, quod sint signa gratiæ,
& bonæ uoluntatis Dei erga nos, ut nos in tentationibus
consolentur, & fidem nostram in Dei promissionem con-
firmant, corroborent ac certificent, idemq; esse officium
uerbi & sacramentorum, & quod non sint uacua signa, sed
uere ac realiter signati exhibitua ijs, qui sunt in ecclesia,
quancq; ijs solis sunt salutaria, qui in fide & spiritualiter &
sacramentaliter hæc mysteria percipiunt, præberi q; fidei
certitudine & confirmatione in & sub his signis uerum cor-
pus & uerum sanguinem Christi. Verum de transsubstan-
tiatione dixi, quod dissentio a Sorbonicis Doctorib⁹, quam
cum Faber urgeret, ego ex uerbis Pauli retinentem appella-
tionem panis, & Christi dicentem: non bibam ex hoc geni-
mine uitis, diluebam (uocat enim uinum Christus uitis ge-
nimen) Et cum a resurrectione probarem Christum come-
disse & bibisse cum Apostolis, constantissime Faber come-
disse tantum & non bibisse affirmauit, contra Petrum Acto.
10. qui loc⁹ neq; mihi tūc succurrerat. Vix uspiam atrocius
tumultuabatur, quàm in hoc articulo, propter quem dixit
etiam me elementis purgandum esse, cum male sentiam de
sacramentis.

7 Quod mulieribus permittit docere & administrare
sacramenta.

Respon. Mulieres docere possunt in suo genere, ut Pau-
lus ad Titum: Anus prudentiam doceant, aut etiam uirum
si ignarus fuerit. Sic Priscilla & Aquila docent Apollo ad
uiam domini, sed in ecclesia uetat Apostolus. Cæterum si
prædicare possunt, cur non item administrare sacramenta
tempore necessitatis, cum etiamnum mulieres baptizent in-
fantem

fantem, & isti, more Anabaptistarum, rebaptizant, dicentes :
Si non es baptizatus &c. Lege Ambrosium Ephe. 4. Ta-
men propter seruandum ordinem, non improbo modum
moderni baptismi. Caterum in rebaptizando infantes &
mulieribus baptizatos, q̄ erret, & Donatistas agant, non
est huius loci differere.

Ambrosii

8 Vult ab ecclesia debere eligi pastores, non a Pontifice
aut Episcopis.

Respon. Pastor eligitur ab ecclesia. Hic Faber contra :
Paulus elegit Timotheum & Titum solus & praefecit Cretae.
Respondi : Elegit, sed consensu seniorum, ut scribit ad Ti.
Noli negligere gratiam, quae data est tibi per impositionem
manuum Praesbyterij, quasi diceret senatus. At ille : Noli
intelligere manum praesbyterorum, sed ambas manus Pauli.
Tandem ego : Pastor potest eligi & ab ecclesia, uel ab eo
qui praest ecclesiae.

9 Quod sanctorum reliquias, processiones, stulticiam
esse dixerit.

Respon. Non sum tam impudenter locutus, sed habemus
uiuas costas, id est, fratres, quos auro & argento demereri
iubemur. De sanctorum reliquijs non extat praecipuum, praeter
hoc, quod multorum reliquiae uenerantur in terra, quorum
animae sunt in inferno. Sciunt ueri Christiani quomodo
erga corpora & reliquias sanctorum affecti esse debeant,

10 Episcopis & sacerdotibus non praedicantibus, uetuit
dari tributa & decimas.

Respon. Et Christus in hoc damnabatur falso, ut ne
Caesari darentur tributa. Non uetui, imo praedicaui reddenda ne

matth. 17.

da ne scandalizentur ceteri, Matth. 17. Qui uero iniuste
acceperint, ipsi uiderint, quam reddituri sint rationem.

11. Beatam Virginem dicit esse peccatricem.

Respon. Scio quantum difficile est de loquendum de sanctis mortuis, & de Beata semper uirgine. Sed cum ratio fidei exigatur, uere consistenda fides est, & solius Christi gloria: Beata uirgo fide in Christum suum filium, uerum Deum & hominem, quem corpore & corde ferebat, est beatificata, iustificata, Beata es quæ credidisti ait Elizabeth. Et, ubi fides est, quæ alienum & extra se positum quærit meritum, ibi deest proprium meritum. Ergo non proprio, sed alieno merito, quod fide apprehendebat, est saluata. Non eximo ergo ab originali peccato. Omnes enim peccauerunt, & omnes sumus natura filij iræ. Et ipsa canit spiritum suum exultasse in Deo salutari suo. Si & ipsam Deus seruauit, necesse fuit causam antecedentem fuisse, de qua seruaretur, sicut & omnes sancti, qui ut in natura, sic & in gratia pares sunt. Non desunt qui & infidelitatis eam suggillant tempore passionis filij sui, ut Simeon, non inepte dixerit, gladium pertransituum cor ipsius. Quantum autem ad peccata actualia attinet, si quis sanctorum, hanc unam minus peccasse constanter credo, & sic actionibus externis & donis non iustificantibus, eam, omnes sanctos qui fuerunt inde ab initio, excellere assero, fide iustificante parem. sanctorum enim communio credenda est, adhuc sanctificandi uerbum, non ad solam uirginem, sed æque ad omnes sanctos spectat. Zopho. 11. Sanctificauit aduocatos. Ioan. 17. Sanctifica eos in ueritate. 1. Cor. 6. Sed sanctificatio estis, Et 1. Cor. 1. Christus est sanctificatio nostra omnium.

Negat Beatæ

zopho. 1.

ioh. 17.

cor. 6. et 1.

12 Negat Beatæ uirginis & sanctorum intercessionem.

Respon. In regno fidei oramus inuicem. Orate inuicem, Iacobus. Sed in regno gloriæ solus Christus est aduocatus & mediator noster.

13 Ecclesiam Romanam negat esse ecclesiam.

Respon. Ego credo Ecclesiam Catholicam in totum orbem dispersam, fidei tamen, charitatis & sacramentorum unitate non dissidentem, etiam si ad conseruandum ordinem & in politicum finem dispares cultus habeat. Nego ergo ecclesiam Romanam esse ueram ecclesiam, quæ sanctos persequitur, & tot malorum ansam præbuerit, nec sapiat genium capitis Christi, qui non uenit perdere, sed saluare. Hic Faber: Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam, quasi ecclesia Romana ab hæreticis pateretur persecutiones. Ego: Ergo uos non estis beati, qui occiditis alios, & persecutionem non patimini. At ille: Ego plura patior una septimana, quàm tu toto anno. Etiam si ego in carcere, in uinculis, timore, algore &c. & quod omnium maius est, in inferno, in ineffabili duello carnis & spiritus, diu noctuq; eram, de quo deficeret tempus loquentem.

O quanta
patimur
propter
regnum
Dei.

14 Negat sanctorum resurrectionem cum Christo è limbo euenturo, sed unà nobiscum resurrecturos.

Respon. Pauli est sententia, Hebræ. 11. Ne sine nobis consumarentur. Hiob 19. In nouissimo die de terra surrecturus sum &c.

Hebræ. 11.
Hiob. 19.

15 Negat Missam esse sacrificium pro uiuis & defunctis.

Respon. Qui mortui sunt, hi iam non credunt, atqui sacramenta signa sunt fidei. Cum morte enim definit fides, &

s 3

sancti

missa
Coena dñi
Eucharistia

sancti experiuntur suam salutem, uitam, ac beatitudinem. Quid ergo illis cum sacramentis? Nihil ergo Missa prodest defunctis. Est tamen synaxis seu coena domini sacrificium non propitiatorium, sed Eucharisticum & gratiarum actionis, alias unica oblatio. consumauit sanctos Christus in perpetuum. Hic Faber de mirari dicebat, ob hanc unam sententiam, nos hanc Epistolam amplecti non debere, cum alias de eius authore dubitatum sit, & Lutherus rejiciat.

1. petri
1. 18.

16 Negat purgatorium post hanc uitam.

Respon. Cum finis fidei sit uita aeterna, 1. Petri 1. Et Ioan. 5. De morte transibit ad uitam &c. non potest esse alius quis ignis purgatorius post hanc uitam. Est tamē nostrum purgatorium Christus, seu fides in Christum. Hebrae. 1. Qui per se purgationem peccatorum nostrorum fecit. Et Ecclesiasticus: Christus purgauit peccata ipsius. Acto. 15. Fide purificat Deus corda nostra.

17 Sola fide dicit nos iustificari, non ex operibus.

Respon. Per terminos, sola, gratis, sine operibus &c. non opera fidei excludo, sed fiduciam operum, & eam in solius Christi beneficium transfero. Opera ergo nostra non sunt antecedens causa iustificationis nostrae. A causa ergo iustificationis non ab effectu opera excludo, Et quidem coram Deo, apud quem sola fides gratuita misericordiae per Christum iustificat, duplici egemus iusticia, fidei & operum. Hic Faber, probabis ex scripturis sacris, quod sola fides iustificet, & statim dimittam te liberum. Dixi hanc uoculam Sola expresse non haberi in scripturis sacris, sed multae sunt aequipollentes sententiae, Gal. 2. Non iustificatur homo ex operibus legis nisi ex fide Iesu Christi. Nisi ex fide, quid aliud

Galat. 2.

aliud est, quàm sola fide? Et huiusmodi aliter dicebam, sed na-
so suspendebat. Et cum ex Ambrosio & ex alijs pergerem
probare, nihil fecit. Cæterum cum probaret ex operibus
nos iustificari citabat illud Pauli Rom. 2. Non auditores, *Rom*
sed factores legis iusti sunt apud Deum. Interrogavi pa-
trē Domine Episcopo, quid est facere legem? At ille: E-
dere. Tum ego: Si facere legem est credere, cur hac feri-
tia, quæ est de fidei iustificatione, ad operum iustificatio-
abuteris? Sed elapsus est per Episcopalem licentiam.

18. Infantes propria dicit saluari fide non aliena, id est,
ecclesiæ.

Respon. Omnibus qui saluari uolunt, fides est necessaria
qua sine nemo potest placere Deo, Hebræ. 11. Et pueri cre- *Hebr.*
dunt, sed quomodo, nihil ad nos. Hic de fide multa, quam
cum definirem esse certitudinem sperandarum rerum. Qui-
dam ex confessoribus ad Episcopum, permittite inquit, reue-
rende Pater ut loquar. Annuit. At ille: Nego, inquit, fidem
esse certitudinem sperandarum rerum. Ego dicebam: Pau-
lus ad Timotheum dicit: Scio cui credidi & certus sum.
Quo spiritu hoc dixit? Hoc uel ipsi Fabro displicuit, nec
amplius ille locutus est.

19. Negat auricularem confessionem.

Respon. Confessionem fidei quæ fit soli Deo, & charita-
tem quæ fit offensis fratribus non nego, & doceo pastorem
adiri debere doctrinæ, consilij & consolationis gratia, & pro-
pter priuatam absolutionem, cuius uerbo perinde est cre-
dendum ut ipsi Christo. Qui uos audit me audit. Sed ab-
usum auricularis confessionis abhorreo.

20 Dicitur potestatem ligandi & soluendi omnibus Christianis datam a Christo.

Respon. Verum est quod sit data omnibus Christianis. Nam Petro in persona totius ecclesie data est, sed usus publicus non omnibus est deus, ut sciamus ordinem seruare in ecclesia, si autem pastor minus fuerit uel suae functioni respondeat, doctiorem medicum adibo, is quisquis sit, non refert.

Quod mulieribus potest fieri confessio.

Respon. Si praedicare possunt, cur non etiam uel consulere uel consolari priuatim? Alicubi interrogabam Episcopum, cur de his minutulis examinerer, & non potius de articulis fidei, qui in nostra salute maioris sunt momenti. Respondit: Qui in his minutulis errat, fieri potest, ut & in maximis erret.

22 Festos dies non habet.

Respon. Cum omnes dies festi sint Christiano, statim tamen dies esse debent ad audiendum uerbum Dei, ad percipienda sacramenta, ad pauperum uisitationem.

23 Docuit sub utraque specie communicandum.

Respon. Verum est quia sic instituit Christus. Et docuit ac scripsit Paulus: Probet autem seipsum homo &c. Tamen infirmitatis semper habui rationem.

24 Ieiunia instituta ab ecclesia reprobant.

Respon. Abusum reprobam, & libertatem Christianam urgeo, habita semper infirmorum ratione.

Negat

25 Negat liberum arbitrium.

Respon. Duplex est tabula, duplicē requirit iusticiam. Alterius tabulæ præcepta nos utcūq; posse præstare, id est, politicam iusticiam & opera rationis subiecta, quæ uel ipsi Ethnici non pauci præstiterunt, si uel herint meritis pocritæ. Sed præcepta primæ, si non ac gratia Dei per Christum nulla ratione præstare posse. Tunc Fateri: Hanc distinctionem e a magistro quidem tuo audiui unq; (intelligebat autem Lutherum) cum tamen non erat Lutheri sententia, sed Augustini 3. Hypog. cuius uerba reddideram Episcopo.

26 Horas Canonicas reprobat.

Respon. Inuitaui populum & sacerdotes ad lectionem sacrarum scripturarum, Ioan. 5. Acto. 17. Illam battalogiam quæ nec legentibus nec audientibus prodest quicq; reprobauimus, quæ est conscientia & corporum carnificina.

27 Ut missent communi lingua.

Respon. Apostolus 1. Corint. 14. insaniam uocat loqui linguis in ecclesia. Dixi aperte Episcopo, quod Regia Maiestas & alijs bonis uiris debuerat committere negocia mea, nam a quibus condemnarer, horum iudicium etiam apud suos esset suspectum.

Cum ab Episcopo in fine primi examinis ducerer eo unde eduxerant, conuersus ad me dicebat: Benedicerem tibi, si Christianus esses. Ex abrupto ego respondi: Non indigeo tua benedictione, est Deus qui benedicet mihi & miserebitur etiam olim. Multa alia sunt acta, quæ non succurrunt, Episcopus excepit omnia per amanuensem suum.

FINIS.